

نسخه سی هجده 15 غرورده .
سنه لکی پوسته ایله 7,5 لیرا .
(اجنبی مملکتلر ایچین 7,5 دولار)

ابونه داعلان ایشلری ایچین استانبول بووروسه
مراجعت ایدیلیر .
یازی ایشلرینک مرجعی آنقره مرکزیدر .

حیات

حیات دایم حیات . . . دایم راهلر حیات قاتالم . . .
- نیجه -

اداره مرکزی :

آنقره ده ، استانبول جاده سنده آنقره
معارف امینلکی یاشده کی داڭره

استانبول بووروسی :

استانبولده ، آنقره جاده سنده 87 نومروده
داڭره مخصوصه

4 نجی جلد

آنقره ، 27 ، ایلول ، 1928

صافی : 96

Musahabe

MÜSTEŞRİKLER KONGIRASINDA

« Oxford » kongirasında mesâ-
îsine en çok iştiraklı ettiğim şûbe
« İslâm » ve « Türk » tetkikâtile teve-
ggul eden sekizinci şûbe oldu. Arap
lisânı ve edebiyatı sâhasında mârûf
bir mütehasıs olan Oxford hocala-
rından profesör « Margoliouth » şü-
benin reîsiydi. Fransanın, Almanyası-
nın, İngilterenin, Hollandanın ve
daha bir çok memleketlerin mârûf
İslamiyat mütehasısları mesâiye
iştiraklı ediyorlardı. Her, halde
gerek iştiraklı eden âlimlerin şahsi
ehemmiyeti, gerak içtimâlarında
okunan raporların kemmiyet ve
keyfiyeti noktasından, İslam ve
Türk şubesi, kongiranın en kuvvetli
şubeleri arasında sayılabilir. Yalnız
türklüğe âit tetkikatın, sair İslâm
tetkikatı yanında çok mahdud
kaldığını derin bir esfle söylemek
mecbûriyetindeyiz. « Anadolu leh-
cesinin tetkikatı mes'alesinin bü-
günkü hali » nden bâhis bir rapor
okuyacak olan Polonyalı profsör
Kowalski kongiraya iştiraklı edeme-
diği gibi, osmanlı târihine âit bir
rapor okuyacağı bildirilen Alman
müsteşriki profesör « Babinger »
de gelememişti. Bu itibarla kon-
gırada « Türkoloji » ye âit mevzû
bahs edilen yeghâne mes'ele, benim
« Harzemşahlar devrinde bir türk
lisancısı » Mâmet bin kays ve onun
« Türk-Kanklı lûgatı » atlı raporum
oldu. « Vatican » (Vatikan) dan
gelen papalık mümessillerinin reîsi

« Mulla » atlı bir râhipti; bu râ-
hibin esâsen türk olup sonradan
katolik olduğunu İngiliz gazeteleri
yazdılar. Bu râhip efendinin « Na-
muk kemal » in meşhûr « Renan
müdâfaanâmesi » atlı eserinden ba-
hs edeceği programda mündericti.
Fakat her nedense « Mulla » bu
muhtirasını kongrada okuyamadı.
Oyle sanıyorum ki « ilmi » olma-
ktan ziyade sırf katoliklik noktai
nazarından dini bir munâzara ma-
hiyetinde olduğu için, kongira hey'-
eti bunun okunmasını tervic etme-
diler. Çünkü böyle ilmi kongiralar-
da dîni münâkaşalara ve propaga-
ndalara pek hakli olarak müs-
âde edilmez.

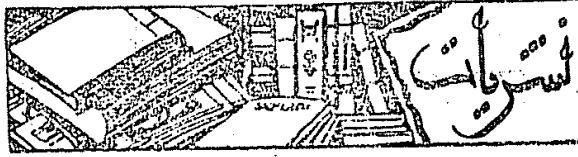
Kongirada İran tetkikatı da
Arap tetkikatına nispetle eppice
mahdud kaldı : Hollandanın genç
ve kîmetli müsteşriklerinden dok-
tor « Kramers » in « İslam coğra-
fiyasında İran an'aneleri » hakkın-
daki mühim tetkikile, İran müm-
essili olan « Mirza Mâmet hân ka-
zvini » nin eski bir İran şiir mec-
mûasî hakkındaki deyerli raporu,
İngiliz müsteşriklerinden « Levy » nin
eski bir « Yusuf ve Züleyha » nüs-
hasına âit mekâlesi, bir de benim
Omer Hayyama âit yeni bir ve-
sika, atlı muhtıram...

İşte kongiranın musulman İrana
âit yeghâne mahsulleri..

Bu dört beş muhtıra istisnâ
edilince, bizim şubede okunan saîr

raporlar khamilen Arap tetkikatına
âitti: Berut cizvit mektebine men-
sûp olan M. Bouzges Arap skolas-
tiklerinin eserlerinin Arapça tenkitli
ve fransızça tercimelerile birlikte-
ihtivâ edecek olan bir « külliyyat »
hâzırlamakta olduklarından bahs
etti. Cihan felsefe tarihi itibarile
pek mühim olan bu teşebbüsü
kongira takdirle karşıladı. Berlin
şark dilleri mektebi müdiri profesör
« Mittwoch » tibba âit eski İslam
metinlerini ihtiva edecek diger bir
külliyyatın programından bahs etti.
Cihan tıp tarihi için pek mühim
olan ve Almanyada tıp tarihi tet-
kikatile müteveggil müesseseler
tarafından büyük bir ehemmiyet
verilen bu külliyyatın ehemmiyeti de
kongrada müttefikan tastik olundu.

Bizim şubemizde Arap tetki-
katına âit okunan muhtelif kîmetli
raporlardan burada birer birer
bahs etmeye bile imkhan yok.
Yalnız, meşhûr İtaliyan müsteşriki
profesör « Nallino » nin raporu
« İslamın hukukî tarihi » itibarile pek
büyük bir ehemmiyeti haizdi:
Umûmi hukuk târihile oğraşan
bütün âlimler şimdiye
kadar bir (Suryani hukuku)
mevcut olduğunu ve İslam huku-
kının teşekkülü üzerinde bunun
müessir olduğunu kabûl ediyorl-
ardı. Halbuki profesör « Nallino »
Suryani hukuku diye bilinen şeyin

اسوچ ملتک عرقی وصفی

The Racial characters of swedish nation

طابعی: H. Lundborg و F. J. Lenders

اسوچلی آنرپولوژی متخصصان رند Retzius و Fürst ک تقریباً قرق آلتی بیک کشیک تحریرہ مستنداً تالیف ایتش اولدقلى «Anthropologia» عنوانی اثرلى انتشار ایدہلى اوتوز سنہ قدر برزمان کچمشدر. Retzius، اسوچ ملتک عرقی وصفلرندہ کی نحولاتی لایقہ تعقیب و قید ایدہ بیلیمک ایچون هریکرمی بش و یاخود اوتوز سنہ ده بر بو نوعدن تحقیقاتک یاسلمسی لزومندہ اصرار ایتشدی. دیگر اسقاندیناو ملتلى کبی، اسوچ ده یکرمنجی عصر بدایتہ قدر، حکمی آنرپولوژی مسئلہلرله بک آز علاقه دار اولمشدر. فقط بوتاریخدن اعتباراً اسوچ ده بوموضوعه دائر متزاید بر فعالیت باشلادی: اسوچ ملتک سعادت حال و صحی انکشافندہ حس ایدیلن درین علاقه نتیجه سی اولارق، دیگر آوروپا ملتلر ککنندن دها ایلریدہ بر صلاحیت علمیه صاحبی بولنان «عرق حیاتیاتی ایچون دولت ته استیتوسی Statens institut för has biologie نامیله بر مؤسسہ، 1922 تاریخندہ تأسیس ایدیلمشدر.

بوته نستیتونک ایلک تشبثی، اسوچ نفوسنی لایقہ تدقیق ایدہ بیلیمک ایچون، بکی بر تحقیق و تفتیش ساحه سی انتخاب ایتک اولمشدی. بدنی اوصافی اعتباریله موافق کورولکرلرندن دولای - بو میاندہ بر مقدارده عساکر نظامیه قبول ایدیلمشدر - 1922 - 1923 سنه سی تحریرینه قبول ایدیلش اولانلردن بو خصوصده استفادہ ایدیلمشدر. مع هذا بو دفعه کی تحریرہ داخل اولان مقدار نفوس قرق یدی بکی تجاوز ایتش اولدینی کبی سن اعتباریله ده تعیین ایدیلن حدود، یکرمی و یکرمی ایکی یاشلر آراسندہ تثبیت ایدیلمشدر. اسوچک عمومی نفوسنی آلتی میلیون اولارق قبول ایدر ایسه ک یوقاریده عرض ایتدیکمز مقدار نفوس، ویریلن ایستاتستیکلره نظراً، اسوچک بوسنلر داخلندہ بولنان عمومی

alay ediyorlar. Fakat bizim gibi büyük ediplerini henüz Avrupaya tanıtamamış ve yâhut ki Avrupaya tanıtacak kadar büyük edibi olmayan bir milletin, böyle gülünç adamlarından bahs ettirmesi dogrumudur?

"Comœdia", vak'ayı şerh etmiyor; sâdece karîlerine bildirmekle iktifâ etmiş. Fakat şöyle bir cümle ilâve edebilirdi:

"Bu gülünç adamın zekhâsı türk tabipleri, edebî iktidârı da büyük türk edipleri tarafından tasdik edililiyor."

Evet, böyle bir cümle ilâve etse-lerdi ne diye bilirdik?

Nûrullah Atâ

Kötü şakalar

Manzum yazı yazarlarımız arasında bir zavallı vardır ki mizah gazeteleri, başka mevzû bulamadıkları zaman, karîlerini onun hakîkı ve yâ muhayyel menkibelerile güldürmeğe çalışırlar. Bunda kendisinin de kabahati vardır: her bulunduğu yerde manzumelerini okuyarak ve yâ kızına okutarak, dehâsından bahs ederek alaya peşkeş çeker. Bizzat izzeti nefsini bile rencide edecek kadar ağır istihzâlara uğrar.

Fakat onun zâfını bu dereceye kadar istismâr etmeğe bilmem ki âlemin ne hakkı vardır? Bu adamı memlekette zekî diye, büyük bir şâir diye tanımış kimse yoktur ki ikide bir hakîkatın bunun akhsı olduğunu ispat lâzım gelsin. Bırakın kendi haline. Gazetelerde boyuna ismini görmeyince nihayet yorulup o mânâsız hareketlerinden vaz geçer. Kendisinin de kabahati olduğunu söyledik; fakat zavallı anlamıyor ki! Ona gülmeli deyil, acımalıyız.

Bu adam yazdığı kitaplar için gidip, üstat diye tanınmış kimselerden birer takriz, iltifatkhâr birer cümle reca eder. Bir tek hayranlarını bile fedâ edemiycek kadar küçüklük gösteren o adamlar da ona, dilendiği sahifayı ve ya cümleyi yazarlar.

Bu adam, zekhâsını dosta düşmana kabûl ettirmek için beyninin, Rontken şuâile resmini çıkartmış. Bu işin aslını keşf etmek müşkül deyildir o günlerde canı sıkılan bir kaç doktorumuz onunla alay etmek için kendisini bulmuşlar ve beynini muâyene etmeği teklif etmişlerdir. Ona verilecek zekhâ raporunun kimseyi iğfal etmiyeceğini bildiklerinden eline pöhpöhlü bir de rapor sıkıştırmışlar. Zavallı. Gülünçlüğü yetmiyormuş gibi birde bu "ilmî ve-sîka" nin birer sûretini gazetelere gönderip kendini yeniden maskara etmek istiyormuş.

Bilmek isterdik: büyük diye tanınmış şâirlerimizin, ediplerimizin imzaları sâde kendi mallarımızdır ki onu, alay için yazdıkları bir takrizin altına atmak-tan çekinmezler? İlmî rapor bir oyuncak mıdır ki onu doktorlarımız şaka için de dağıtırlar?

Bu mes'ele sırf hudutlarımız dâhilinde kalsaydı mevzûu bahs etmezdik. İstanbul gazetelerinin birinin birinci sahifasında mühim bir habermiş gibi intişâr eden bu rapor mes'elesi Avrupa gazetelerine de akhs etmiş. Fransızça "Comœdia" gazetesinde gördük; o da İngilizçe "Daily Mail"den almış Bittabi'

نفوسنک نصفی تمثیل ایتش اولور. بناء علیہ بومساحی نکیجه سی، اسوچ ملتک هیئت عمومیه سی نظر اعتباره آلدینی تقدیرده، بزه ای بر مثال تشکیل ایتدیکی کبی، عینی زمانده مقدمکی تدقیقاتله مقایسه یه امکان ویره بیلہ جک بروضعیتده بولمقدہ در. ته نستیتو مدیری Dundborg ک ریاستی آلتندہ اذاره ایدیلش اولان بومساحی، عمومی آنرپولوژی وخاصة قبل التاریخ دورایله برلکده اسقاندیناو آنرپولوژیسی حقندہ مفید برمساحی تشکیل ایتکده در. بو اثر انگلیزجه یازیلمشدر. مع هذا دها زیادہ اسوچک یومی حیاتی و بوکونکی اسوچ حقندہ عمومی معلومات آلتی ایچون کذلک حکومت لشریاتی مینانده بر قاج سنه مقدم انتشار ایتش اولان Guinchard ک «اسوچ Sweden» عنوانی اثرینه مراجعت ایدیلدیلر. «اسوچ ملتک عرقی وصفلرینی» تدقیق ایدن بو اړک عمومی فصلی، خاصتاً اسوچ آنرپولوژیسی علاقه دار ایدن و اونک طرفدن حل ایدیلشی ایجاب ایدن چوق کنیش مسائلک تدقیقنه تخصیص ایدیلمشدر. بالطبع فوق العاده تلخیص ایدہرک بحث ایدہ بیلہ جکمز بو فصلک تحریرینی پروفیسور Docent Ekholm درعهده ایتشد. بو فصلده هندو - آوروپا یلرک منشئی ایله Nordique «عرقک اسقاندیناویاده صورت توزعی مسئلہ سی تدقیق ایدیلکده در. هندو - آوروپا یلرک منشئی وطنی ماده سنی مناقشه ایدن پروفیسور Ekholm، ازجمله: «محدود بر ساحه دن اطرافه طاغیلش ابتدائی برهندو - آوروپائی ملتک موجودیتی هر نه قدر فیلولوژیک ساحه لردہ سز بیلہ بیلر ایسه ده، بونلرک منشئی وطنی خصوصندہ کی علمی مناقشاتک نهایت بر اوزلاشمه یه منجر اولایله جکمی، مع هذا بو متوازی الاضلاع قوائک محصله سی آسیائی لسبدن زیادہ شایان اهمیت درجه ده آوروپائی نسبه یاقین اولدیغنی، فقط فیلولوژیک دلائلک دها اوتہ سنه کیدلیدی تقدیرده، هر نه قدر بو نسبه مرک آسیائی صفحه سی، مقایسه لی فیلولوژیک مشاهدہ ساحه سنندن خارج قالان چوق اوزاق بر ماضی ده غائب اولور ایسه ده ینہ اورالارک اورتہ سنده دها قدیم بر اولکه کوستریله بیلہ جکمی» بیان و استنتاج ایتکده در. خاصة مرکز انشماری، مرکزی آوروپا بولنان «نوردیک» زمرة نک Aurignace عرقندن انکشاف ایتش اولدیغنی ادعا و بو خصوصی مسئلہ نک موزاویاده، «پردہ موست» ده اوزون اوزادی به یاسلمقدہ اولان تدقیقات ایله برقات دها تنور ایدہ جکمی بیلدیرمکدر.

پروفیسور Ekholm بوکونکی اسوچ ملتک احتوائتکده بولدیغنی «نوردیک» عناصرک جدلرینک قبل المیلاد 5000 - 7000 سنه مقدم اسوچده یشامقدہ اولدقلى ادا ایدیور ایسه ده بوخصوصده ابراز ایتدیکی وثیقه لر ضعیف در. بومیانده قید ایدیلن Tacitus ک اسوچ ملتی حقندہ کی «قوتلی حکمدارلر ایله اداره ایدیلن برملت اولدینی» (بعد المیلاد 98) سوزی کافی بر دلیل اولماز. زیرا اسوچک قبل - التاریخ نفوسنی باشلیجه «نوردیک» عرقک تشکیل ایتدیکی آ کلاشیلمله برابر بوکا دیگر عرقلرک دخی